

Mahjas meeſa

diwdesmitais gads

1875.

Nº 1 lihds 52.

Rīga,

Drukeits un dabujamis pee bilſchu- un grahmatu-driķetaja Ernst Plates pee Pehtera boznīzēs.

Die gesamte Weltzeitung

No censures atwöhlehs. Nibgå, 24. Dezember 1875.

Sz. iedil-i st.

20. gada-gahjums.

Makfa ar pefkuhtischanu
par pasti:
par gadu 1 rub. 60 kap.
" pufgadu 85 "

Makfa bes pefkuhtischa-
nas Rihga:
par gadu 1 rub. — kap.
" pufgadu 55 "
" 3 mehneci 30 "

Mahj. w. teek isdohts fest-
deenahm no p. 12 fahdoh.

Makfa
par fludinafchanu:
par weenas flejas fmalku
rakstu (Petit-) rindu, jeb
to weetu, ko taha rinda
eenem, makfa 10 kap.

Nedakzija un ekspedizijs
Rihga,
Ernst Plates bilshu- un
grahmatu-drukatawa pee
Behtera basnizas.

Mahjas weefis.

Ernst Plates, Mahjas weesa ihpaschneeks un apgahdatajs.

Mahjas weefis isnahk ween reis pa nedelu.

No. 1.

Sestdeena, 4. Januari

1875.

Sweiks jaunais gads!

Sweiki mihti lafitaji, sweika Latweefchu tauta! Mahjas weefis jchāi gādā pīrmo reiss ateedamis, sweizina ikweenu, ko tas zelā fahdoh. Mahjas weefis grib pēe ikweena labprāht apmīstes, kur to tik ar laipnibu usāems un ikatra durvis atwehrdams firsngi fweizinhāt us jaunu gadu. Wai pili jeb buhdinā wifs weenalga, wifur wifch eestegfees, līhds to tik aizinahs. Tapehz sweiki wifī augsti un semi, sweiki Juhs fungi un kalpi, sweiki mahzitaji un klausitaji, sweiki skholotaji un skohlneeki, sweiki semkohpi un tirgotaji, sweiki pilfahntneeki un lauzineeki un wisi, wisi! — Deewa mehrs un fwehtiba lai walda par muhsu dahrju tehwiju. Deews swehti un ustur muhsu augstu semes tehwu. Dohd drohfschu ūrdi un valkaufigu prahru muhsu brahleem un radeem, kas kara-pulkos eestahjuſchees. Deewa schehlaſtiba lai isplehfschahs pahr muhsu druhahn un fehtahm. Peepildi debesu Tehws ikweena pateefigu luhgschānu un dohdi ikweenam to, ko tas tizibā un zeribā no Lewis gaida.

Ei fweizinata muhsu mihta Latweefchu beedriba un uszītiga labdarishanas beedriba, lai us Juhsu lauku neslā kreetnu strahdneeku netruhktu un Juhsu spehki ifgadus jo wairak wairojahs. Ihpachchi Lew labdarishanas beedriba Mahjas weefis nespēji deesgan spehku un bagatu rohku wehleht — jo dauds, wifai dauds ir to, kas no Lewis palihdsibas gaida. Gahda tad aizweenu neapnīsdama tur, kur meefai truhkums usmazahs, par meefu un par garigu attibstischanohs pēe bahreneem un atstahtheem.

Roschahwe tad schehligais Deews wifas asaras un eeprezzini ikatu noskumuschu ūrdi.

Dohdi ari Mahjas weefam to wajadfigu spehku, kreetnus lihdsstrahdneekus un pastahwigus draugus. — Tā tad nu Mahjas weefis zelā dohdahs pilns zeribas ūraukdamas:

Sweiks jaunais gads!

Rahdītājs.

Jaunakahs ūras. Telegraſa ūras.

Gelschmes ūras. No Leepajas ūres: kamanu laiks, nelaimigs noslītums, ūrgu sagšana. No Wez-Peebalgas: teatera israhdiſhana. No Dignajas: laipna ufnemšana. No Pehterburgas: jaunee retruhfschi. No Maſlawas: juhnnezzibas beedribas weifschānu. No Konſtattes: patvēruma name. No Tulas: dēlszēla nelaime.

Ahr ūremes ūras. No Franzijas: pahrgrohſſchāna ministerija, herzoga Brogli atkahschanahs. No Nobmas: pahwesta ujaizinschāna us leeleem basnizas ūrehtleem. No Spanias: pahrgrohſſchāna ſpaniā, jaunais ūtehnischi Alfonso un wina wahri pahr karliſteem un walſchānu.

Sina pahr "Skohlas māies" oħrau dalu. Kabds tħidqanu nedarbs. Kabds wahrs pahr leepu ūred u teħju. Sichti notikumi is Rihgas. Nelaimigs atgadju. Sina Mahjas weesa laftajeem: Atbidas.

Peelikumā: Sawada kantun ūphele. Graudi un ūred.

Jaunakahs ūras.

No Rihgas. Teatera namā us reduti (balli), kas tika notureta jauna gada wakarā (no 31. Dezembra un 1. Januari), notika fchahds rets atgadju, ka to Wahju awiſes ūno. Rahdu puſtundu pēz puſnatks iſzehlahs strihds starp diwi fungiem. Strīhds ar to beidsahs, ka weens no abeem fungiem, jaunais C. v. Knorring kungs, rewoliveri iſwilka un us ūzawu pretineku strihdes leetā, Friedlieb kungu is Selgawas, diwi fchahwenus iſſchahwa. Friedlieb kungs tika nahwigi ee-wainohts.

No Elſchau muſchās. Jaungada wakarū pē Šuſčas basnizas, kamehr laudis basnizā Deewa wahrdus klausijahs, tika nosagtī trihs ūrgi ar wifū aifjuhgu. Sagli wehl naw pēkerti.

No Španijas. Don Karlofs eſoht iſlaidis rakstu, kurā wiſch noschehlo, ka wina radineeks Don Alfonso eſoht paližis par rewoluzijas (dumpja) fazehleju. Wiſch, prohti Don Karlofs, eſoht wifas rewoluzijas pefohliſchanas atraidijis un wiſch eſoht tas weenigais, kam pēz likumeem peenahkotees par Španijas kēnini palikt. Wiſch rewoluziju apfpeediſchoht un ustizigi ūzawu peenahkumu iſpilbiſchoht, flaweno ka-rogu uſzeldams, kas walts likumu pamateem par apfihmejumu.

Telegraſa ūras.

No Berlines tāi 2. (14.) Januari. Schini deena teek jaunais Španijas ūtehnischi Alfonso Madride ūgħaqidhs. Iſpaustas walodas pahr dumpi Madride israhdiſahs par ne-pateefiġahm.

Franzijas tautas ūpulżē tika peenents preeſchlikums pahr kahdu wajjadfigu pahrgrohſſijumu kara-pulkos.

Gekschemes finas.

No Leepajās puses, tai 30 Dezemberi. Pagahjuščā un īchini mehnē ū mehs wairak efam dabujušči ar kamanahm braukt, neka pa wiſu pagahjuščo seemu. Laudis nekawejahs ſcho labo zela-laiku iſlecaht, fawas mecha braukſhanas iſdaridami. Us jūhemalu ir jo plahna ſneega kahrta, tomehr ari tur it labi war braukt. Leepajā lahda alus andelmana pujišči lahdā wakarā ar filtham galvahm fawā kohrteli pahnahkuſči un fawu krähni pa agri aiftaiſjuſči — oħtrā rihtā wiſi trihs bijuſči — lihki. — Durbes mahzitaja nuisčā eſoht ſkohlotajū konferenze notureta, kur starp zitahm waijadtibahm ari par to eſoht ſpreests tapis, fa wiſlabaki preefch Kurſemes lauku-ſkohlahm waretu likumus no augtas waldfchanas iſlūhgt. Konferenzenes lohzekli us to weenojuſchees, fa Kurſemes lauku-ſkohlotajeem paſcheem ſcho leetu eſoht ja-nem rohkā. Ihpate komiteja buhtu eezelama, kura preefchlikumus iſſtrahda, un ſhee buhtu tad zaur ihpachu depuzijs uſ Pehterburgu fuhtami un angsto waldfchanu jeb muhju wiſu ſchelhigo Semestehwu jaluhdi, lai tohs apſtiprīna. —

— Lauschu ſkohlas ar ſkohleneem tā peepilditas, fa ruhmes truhft — ir ari laiks, fa pee mums reiſ ſahltu gaifma aust.

— Kā dīrdam, tad lahds no muhju apgalala mahzitajeem gribohit par to gahdaht, fa Grobinas prawaſta aprinka ſkohlotaji Maija mehnē ū nahkoſčā gadā leelaku ſapulzi noturetu. — Krotes pagastā eſoht baku-ſehrga upuris prafijufe. — Muhju apgalala ſirgu-ſagti deenischehl nesnauſč, bet wehl lauschus paſtarbam baida. —

g.

No Wez-Peebalgas. Kā efam dīrdejušči, tad Wez-Peebalgas beedriba 3ſchā-seemas ſwehktu deenā iſrahdiſe teateri fawā jauneetaſitā teatera ruhme. Iſrahditas tika diwas lugas "Mika" un "Wiſ naw ſelts, kas ſpihd." Škatitaju bija tik dauds, fa wiſeem nebijis ruhmes. Lai ari tee weetu nedabujuſči no teatera iſrahdiſhanas ko dabutu redſcht, tad tahs paſchas lugas tikuſčas oħtrreis iſrahditas. Genemſhana ſinamis bijuſči branga, kas eſoht preefch labdariga mehrka noſpresta.

Widsemē — fa iſ W. gub. awiſehmu redſams — no 1832 rekuſcheem, kas bija nodohdam, ir nodohti tapuſči tik 1830 zilwel; tee dīvi truhkſtoſchee taps atlhidſinati zaur teem, kas nebij uſ lohſefhami atnahkuſči. Starp nodohtem atrohnaħħas 24 taħdi, kas bauða oħtras ſchirkas pauegliniſchanu, un 18, kas bauða tresshas ſchirkas pauegliniſchanu; 103 rekuſchi irr prejejuſchees. Għażiex-ħanahs deenestā tapa uſ ſinam u laiku atlifka pee 10 — mantibas deħi, un pee 51 — deħi mahzibas pabeigſchanas; bes tam 337 — ta-deħi fa meefgi wehl naw pilnigi attihstjuſchees jeb ſlimibas deħi. Pee 3 bij wezums nojaka peħz aħriġa iſſkata. 272 naw nolikka laikka deenestā eestahjuſchees.

No krohha Dignajas. „Waj jau fineet, fa pirmas ſeemas ſwehktu deenas wakarā muhju Gehrlan mahjā teateri iſrahdiſč?“ draugs mani lahdas deenas preefch ſeemas ſwehktueem jautaja. „Nets atgadijums!“ es pats par fawu guđribu brih-nidamees, uſmanigs palidamis ſaziju. „Waj braukſeet liħdi?“ wiſč mani atkal waizaja. „Ja mani liħdi nemfeet, braukſhu!“ es atbildeju. Draugs apfahlja pеbraukt un fawu wahdu ari pildija. — Bet ak tu manu baltu deenim, fa man nabadfinam firſnina pukteja, tad redſeu, fa es weenigi neluħgħtis weefis paſcha austiſ ſaltrakħos, fa faules stars

starp prawaſcheem, luħgtu augstu weefu starpā tizis! — Bet nekas par to, jo mani aħra neiſdina. Uſnehma laipni ari ne-luħgtu weefi, un wiċċu ar ſwehktu fuksuteem un no paſcheem bruħwetu alu pažeenija. Iſrahdija taħs johku lugas: „Istabu ar diwahm gultahm“ un „Midsenis teesas preefchā.“ Teaterra iſrahditaji ſpehleja gan wairak, fa weenigi weefem laiku kawedami. Luga bija preefch Midsena Jeħħiha ihpachhi, fa iſmekleta. Leelu jauntribu apgaħdajha kahdi peċċi schihdu puikas, zaur uſſafiſħam, ko mahiſuſchees, un zaur fawu iſtureſħanohs. Peħdig i jaunikungi ar tautas ſeltenehm, pee wiſoles ūlanahm għeesahs par iſtabu, fa preefch bija, ko ūl-kitties. Bet nu man atkal bija fawada kesa uſbrufi. Bijā par weħlu valizijs un no braukſhanas uſ mahjahm wairs nekas neiſnahza. Ari par to tika laipni għadha. Un tad oħtrā riħta peħz freeħna aħħida fawus kurynekk meliux ſahlu fegleħt, tad pee durwim aħra ūtħalli għall-aww, aħħiġi, (laſ to pediżi!) kas man uſ mahjas puji aħħiġi, fa weħiſch gar ausim ūl-wilpoja. Paħħastu, fa man klahjees "Mahjas weefam" par leeżi, fa muhju miħla Latvija weefidraudħiba un goħdprahha iſtureſħanahs pret ſweħċħnekeem weħl naw fuđu, lai wiſč, fa ihstens tauteetis, ar mani preezatohs. Beigas weħl laipnam nama teħwam, nama maħtei, teatera iſrahditajeem un augsteem weefem, draudsigħa peeminā, augstu laimi u jaunu gadu!

S-d.

No Pehterburgas. Muhju augts Rungis un Reiſars 13. Dezemberi apfleti ſeemas pil tohs jaumohs rekuſħus, kas iſweħleti preefch eestah-ħanahs qwardi. Biż-pawisam 645 jannekli iſ daschadahm gubernahm, wiſ leelakais ūl-klits iſ Bohru gubernahm. Is Pehterburgas bij 39, to starpā 12 taħdi, kas gimmaſju zauri gaħju ūl-klits, un 1, kas augħi-ħokla kurfu beidħi. Scheem peħdejeem bij atla, paſcheem iſweħlees pulku, kura għixx deeneħt; teem ziteem Reiſars noteiza pulku.

(Wald. weħstn.)

No Maſkawas. Jaw iſgħażu ūl-klits iſ-ġażi, pahri trichini ūl-klits, ar kuru zil-veki apjirgħu ūl-klits, kas zuhka galu chdu ūl-klits, kura biju ūl-klits trichini tħarrpini. Beidħsamā laikka jaw laħdi 30 ar ſħaż-ħadu feħrgu ūl-klits. Schi ūl-klits ari laħdi aħrixt ūl-klits. Schi ūl-klits tika nu iſmekleta. Laħds duħi ġiġi Igaunu salħabs, kas ari ar ſħaż-ħadu kaiti bija ūl-klits un ūl-klits iż-żon ġuleja, tħawwa few iħkro kahdu gabalinu meesas iſgreest un tur tad ari atrada nejal-kohs trichini tħarrp. —

Tai 12tā Dezemberi „Kreevijas juhrnezzibas beedriba“ notureja fawu għad-ħapulzi. Is nolajta għad-ħekkina redſams, fa ūl-klits weħl nesxa dibinata beedriba jaw 20 juhrs ūl-klits zehlu ūl-klits iż-żon ġuleja, tħawwa few iħkro kahdu gabalinu meesas iſgreest un tur tad ari atrada nejal-kohs trichini tħarrp. —

No Kronstättē. Tai 22tā Dezemberi tika Kronstättē eejweħiha leela ehka, kas preefch tam taſſi, fa tur waretu uſ-nemt taħs zaur ugiu-għażiex bes pajumta paliku ūl-klits. Ħekk iż-żon ġie leelas etasħas, pee wiñna ir-peebuh-weihs ħekkis. Katra etasħa teek zaur garu gangi dīni no-dalas ūl-klits; katra nodalai ir-jeſħas iſtabas un katra

istabā teek usnemitas 4 familijas. Pirmā mehnesi dabuhn wiſi kohpā puſdeenu. Prekſch puſdeenas un prekſch waijadſigas apdeenaſchanas ir nolikti 2200 rubli. Chka pate maſſajoht 12,000 rublus.

— No Tulas teek ſinohts pahr kahdu nelaimi, kas pee dſelſszela notikuſe. Tai 27ta Dezemberi pee Maſkawas-Kurſkas dſelſszela ſtanžijas Sergiewas uſſkrejha weena dſelſszela ratu rinda brauzoht oħtrai. Zaur ſcho žagrūhſchanohs deemschehl wairak zilweki fawu dſihwibū ſaudejuſchi. Tas bijis tā: Kad tai 27ta Dezemberi no rihta wagonu rinda pee minetas ſtanžijas abbraukufe, tad tee bremſetaji, kam brauzeens ja-aptur, nebijuſchi uſ ſawahm weetahm. Lokomotive jeb maſchine ween neſpehja brauzeenu iħsta briħdi uſturekt, aibrauza gar ſtanžju gaxam un uſſkrejha ratu rindai, kas bija ar prezehm peekrauti. Diwi zilweki tika nonahweti, tħchetti gruhti eewainoti un tħchetti maſakas bruhzes dabujuſchi. Kapehz bremſetaji nebijuſchi uſ ſawahm weetahm, tas gan no tam nahis, ka to deenu lohti stipri fasil, jo fala 20 grahdus.

— Pebz tam kad Persijas fchachs Ħiropu apzelojis un winas iſglħitbu apfklatijis, fahk ari Persija pa maſam zitadu iſskatu dabuht. Birma pahrgrohsiba, ſinams, ir manama tik aħriġi. Augħtahs jehru zepures ir tapuſħas ſemakas, plataħs bitħes fchaurakas. Daudsi jaw fahkuſchi bahrsdu dſiħt un pebz Ħiropas mohdes iſturetees. Ari ne-eſoħt wini wairs tik augħtpraħtigi pret zitahm tautahm un zitahm tizibahm, kā tas ſenak bij. Is wiſa waroħt redseħt, ka fnaudofha Persija aiflusteri un fahk mohstees.

Aħrsemeſ ſinas.

— No Franzijas. Ta jaw ſen gaidita pahrgrohschanahs Franzijas ministerijā tagad notikuſe. Jaunee ministeri tikkohħt driħi eezelti. Winu starpā ari Turton tikkohħt par ministeri. Turton eſoħt leels draugs Bonapartisteem, tapehz Bonapartisteem labas deenas gaiddamas, turpreti zitahm partijahm maſak zeribas, taħs tiks ſtingrafi faturetas. Laik ari buhtu, ka wairak weenprahħibas tautas ſapulzé raſtoħs un tā tad wal-dibas darbi ari labaki weikħoħs.

— Tai 24. Dezemberi (5. Jan.) Franzijas tautas ſapulzé atkal fahkuſe fawas feħdeſchanas. Birma leeta, kas nahza pee pahrpreefchanas, bija Alschihre (Franzijas pawalte Afrikā), waj to buħxhoħt waldih tħalli pebz meera-laika likumeem jeb kara laiku likumeem. Ar balju wairumu noſpreeda, ka Alschihre fchim briħšam waldama pebz kara laiku likumeem. — Ta komiſija, kas ir eezelta prekſch walts-likumu pahrpreefchanas, ir nodohmajuſe tautas ſapulzé prekſħa zelt prekſch apfpreefchanas, wa nederetu Franzijas walidħanā eċċaſiħt ſenatu.

— Herzogu Brogli bija iſredsejuschi, kas lai jauno ministeriju fastahdoħt; bet kā tagad pa telegraſu ūnas atnafkuſħas, tad herzogs Brogli ne-eſoħt ſcho darbu uſneħmees, fazzidamis, ka aħtrak jaunee ministeri ne-eſoħt eż-żelami, pirms weħl walts-likumu pahrpreefħana tautas ſapulzé ne-eſoħt beigta. Mak Mahoñs tagadejus ministerius uſluhdjis, lai fawd's amatōs pa-lidam fawu walts darbu turpmak strahdajoh.

— Bijis Neapeles kchniſch Franzis (Neapeles kchnina wal-istiħba Italijsi faweenojteez ir tagad Italijs pawalste), apmeklejjs jauno Spanijas kchninu Alfonso un tam iż-żejjis, ka wiſch fawus braħħus uſaizina ſchoħt, lai no Karlisteem aħtahjoh, kur wini liħds fchim kara deenesta stahweja. Ari Portugalijas weetneeks un barons Rothschild ſbijuſchi pee

khnina Alfonso deenu prekſch tam, kad wiſch no Pariħse uſ Spaniju aibrauza. No Franzijas aibrauħdams Alfonso nodewiſ Spanijas waldbas weetneekam Pariħse karogu ar tahdeem wahrdeem: „Nodohdat manai mahtei (bijuſħai kenhineenei Isabellai) ſcho karogu, kas Spanijas wezo flamu iſrahda, kuru żeru atkal pee gaiħmas zelt. Bahwets Alfonso deviſ fawu ſweħtib, lai Deewi winam palihdsoħt pee gruħta walidħanahs darba Spanijā. Kehniſch Alfonso ir-pahwesta kruštadeħls.

— No Rohmas. Jaw no feneem laikeem pahwests meħħi ſweħtih tā noſauktħos baſnizas ſweħtkus, pahr kureem kahdu wahrdi ſħe peemineem. Isgħażu fha gada beigas (Dezemberi mehnejm beidsoħes) pahwests iſlaida rakfu, kura wiſch katolu-tiżiġohs uſaizina uſ mineteem baſnizas ſweħtkeem. Sawu rakfu fahkdams pahwests faka, ka eſoħt wezu wezais, ſweħtais baſnizas eerađums, ihpaſħħos laikos tiziġeem peeskirk ar pilnahm roħkahn to ſchelħastib, kas iſzelotees no Kristus zeffhanahm un no jumprawas Marijas un no ſweħtneekem. Baſnizas ſweħtkus notureħt gan peenahzees jaw 1850ta gada, bet daſħadu eemeflu un politikas kaweklu deħi bijis ja-atleef uſ 1875to gadu; jo wiſch, proħti pahwests, negribejji ſchobhs ſweħtkus ilgħaqi kawekħt, lai waretu tiziġeem ſweħtibas pilno ſchelħastib peeskirk ihpaſħħi fchini laikos, kur baſniza tā teekoht fpaidita, kur netizibas kait (indewe) arweenu wairak iſplataħħas. Kad sawa rakfu tħallxi runadams pahwests no-lahd Deewa ſaimoſħanu, kas muħfu laikos arweenu wairak iſpleħ-ſchotees, paſkubina uſ garidnekku kreetnu audseħħanu un mahziſħanu un ar ſiħweem wahrdeem norahj jaunektu audsin-ħanu, tas ir, ka muħfu laikos jaunekti teekoht audsinati un floblo. Zilweki, tā pahwests fawa rakfa beigas faka, meħħi gruhtem laikeem uſbruhkoħt, fuhtiħt pee kainineem weħst-neħħus, lai waretu no teem iſluhgħtees palihdib. Kapehz tad lai meħs neħħtam weħstneħħus pee Deewa. Winu luħejm, Bina palihdib lai panahkam zaur dahwanahm un gawex-ħanu. No tam eſat pahrlēzzinati, jo tuwaki meħs nahkam pee Deewa, jo taħħali tiks atgainati muħfu eenaidnekk. Tā rakfu tħallxi pahwests uſaizina katolu-tiżiġohs uſ baſnizas ſweħtkeem. Pahr fchahdu ſweħtku noſiħmeħħanu un zeffħanohs iħsumā kahds wahrds jaħafka. Jaw wezze Rohmneek ſweħtija leelu ſweħtkus katra għadu ſimtenim fahkotees; ari wezze Juhdi fchahdas ſweħtkus ſwinnejuschi, bet ne ik pa simtu gadeem weenreis, bet diwrej (ik pa pheeze qedem). Schobhs no Rohmneekem un Juhdeem ſweħtitħos ſweħtkus 13ta gadu ſimteni peneħħma ari pahwests un pahrweħħta toħs par krixtigeem baſnizas ſweħtkeem; bet ſchobhs ſweħtkus eegħrohsot winam rahdahs iſdewigħa eedohħma. Kas pa baſnizas-ſweħtku gadu uſ Rohmu noſtaiga un fawu artawinu uſ Peħterar altari uppareja, tam tika atlaiſti jeb pedoħti wiſi greħki, ko sawa muħħa bija no-darijiet. Tixi l-aħħar fuksa fahk fħadha kieni u ſiġġi. Dauds laušħu 1300ta għadha uſ Rohmu noſtaigħa, wairak neka 200,000 ſweħħinekku eſoħt Rohmā fanafkuſchi, kas liħds 15 milionu selta gulšħu ar ſawahm dahwanahm ġametuſchi. Wara- jeb kapara-naudas ween bijis faneħi liħds 50,000 gulšħu. Tik dauds naudas pahwests nebja zerejis ſadabuħt. Pahwesti to laiku lepni dſihwodami dauds naudas iſ-ſekkejha u tħalli wiħnej ari dauds ūnaudas ūwajadseja u minn ħażżeen baſnizas ſweħtki prekſħa naudas ūdabuſħanahs bija derig. Jaw pebz 50 gadeem (1350) tika atkal pafludinati taħbi ſweħtki un tee weħl wairak naudas atmata, proħti 22 millioni. Baſnizā fanazza tiki dauds to laušħu, ka daſħi

tika nospeesti. Kahdi 10,000 zilweki efoht ar mehri nomiru-fchi. Pawisam efoht wairak neka millions zilweku us Nothmu aiffaigau-fchi. Aisaemtu par dauds weetas, ja gribetum wijsus īchahdus basnizas īwehtkus īche iſtahtift, tipebz tikai īhfeem wahreem peeminešim, ka pahwesti īchahdus īwehtkus jahkā wehlak īhfakas laiku starpās notureht, un naudas arweenu dauds ſanahza. Behz reformazijas (tizibas iſflaidrofchanas) īchahdi īwehtki ar weenu masak naudas atmēta un muhju gadu ūntenī īchahdi īwehtki neveizahs: 1800tā gadā pawiſam wini nebija politikas nemeeru dehl un 1825tā un 1850tā gadā wini gan tika īwehtiti, bet pasila bes kahdas tahtakas ēeweħrofchanas. Schinī 1875tā gadā noturamee basnizas īwehtki, ka leekahs, wis tā bes ēeweħrofchanas gan nepaliks, jo zihnaħchanahs starp pahwesti un laizigahm waldbahm ul-tramontanu riħlofchanohs paſkubinahs.

No Spanijas. Sawā beidjamā numurā īsgahju-fħà gadā īhfumā ſnojam, ka Spanija republikas waldbiba beigu-fħeb im jauns kehninach tizis paſludinahts, prohti biju-fħas Spanijas, kehnineenes Isabellas dehls, Don Alfonso. Jaunam Spanijas kehninam Alfonso, kas īsgahju-fħà gadā ūfneeda fawu 18to gadu, ir deesgan draugu, iħpaċchi starp angstaħxam lauħlu kahrtahm (muixchnekeem.) To redseja, kad Don Alfonso fawu 18to d'simfħanas deemu īwehtja, tad Spanieħchu angħmani winam preeħiġi rafstu, kura wini iſfazzija Don Alfonso fawu padewibu. Tas nu peerahdija, ka Don Alfonso partija jeb tā noſauktu Alfonstu partija Spanija now masa. Bet paſkatiſimees us Spaniju paſchu. Spanieħchu tauta preeżajahs, d'sirredama, ka Don Alfonsonu efoht eżelts par kehninu; wini preeżajahs żeredama, ka nu reiħ b'reeħmigais braħlu karjeh miteħees un Spanija pee meera nahfchoht. Waj Spanija pee meera nahfes, pebz kura wini tiktik ilgi gaida, to turpmak redsejim, to nahfamha mums rabdihs; jo Don Karlofs, kas veħrnat għad għiġi ar Don Alfonso īvaneenotees; tagad efoht apnejhmees, pret Don Alfonso faroħt un pee meera nedħoħtees. Zitħas Eiropas waldbib, Spanieħchu republikas waldbibu par pilnu atħidamahs, efoht jaw paredejju-fħas, ka republikas waldbiba gan ilgi Spanija nepastħawwej-hoħt, bet ta tikai buhħ-fħoħt par preeħiġahjeju pastħawwigaki waldbai. Tā ūfaww laikā dohmaja pahr republikas nepastħawibu un war buht taħħidas pa-fħas doħmas waretu iſfaziet pahr tagadeja Spanijas kehnina Alfonja waldbiħchanas pastħawwej-hanu. — San Don Karlofs ir nobohmajis, pret Don Alfonso faroħt, bet waj winam tas isħoħħej, to newar ūna, jo to no tam redseħs, waj Don Karlojam, pret jauno kehninu faroħt, wini kora-pulk ġalik wiñi u stiżiġi, jeb waj preebedroħees pee Don Alfonso. Us ċho buhħ-cham fuħmedamees atroħdam īchahdu ūna aħseħmes awisej. Schinis deenās kahdam awiħu ſinotajam is-dewahs no Franzijas puses pahr Spanijas roħbesħahm pah-reet un ar Karlīstu wadoneem īvarunatees. Sarunaħchanā wa-loda għreeħahs ari us jauno Spanijas kehninu Alfonso. Te weens no Karlīstu wadoneem it briħvprahfigi īwa was d'mas iſfazzija. Winsħ teiža, ka wini larrax pulk ta trefħha sħata wiř-fnekk efoht Alfonjam draugi un tikai gaidaħt is-dewiġi laiku, ka waretu no Don Karlofa atħaħħ, jo Don Karlofs tat-fħu wiř-froħtu nedabu īħoħt. Dapat starp saldateem radees taħħids prahs, ka wini waurs negriboht pee Don Karlofa deen-heet, lai gan wini dabu īħi jawni īħi kieni išma kieni un tagad weħl jaunu mundeerim. Wini buhtt jaw us Franziju

aisbehgħu-fchi, bet baiddi īħi jeceti ūn-nemti. Ge-jahkumā dohmaju-fchi, ka mar-ix-hals Serrano preto-fħotees; bet kad mi Serrano is laba prahha no waldbibas atħħapees, un kad jauna kehnin waldbiba islekkotees buht briħvprahfiga, tad gan waroħt zereħt, ka tagad kehninu waldbiħħana Spanija pastħ-wexx-hoħt. Tā ġpreeda minnais Karlīstu wadoni is-tā ari spresch daschi politikas prateji.

Pahr Spanijas jauno kehninu Alfonso raksta tā kahds awiħu ſinotajis Anglu avisei „Teims“: Alfonso beidjamōs gaddi sūpri audis, wina feijs jaw israhda wiħra weidu. Wina waigs ir laipns. Winsħ aibildinajahs, ka lizis man (prohti minetam ſinotajam, kas ar wini farunajees) gaiddiħ, jo wiex negribejjs agrakki no īwa was mahħles atwaditees, pirms wina guleħt għażju. Kad winam ważza, waj driħi us Spaniju aibrau īħoħt, tad winsħ atbildeja, ka us tam efoht pilnigi fataſſejjes. Winsħ noschelħloja, ka winam tiktik driħi jaw Anglija ja-atsħajjoh, kur tiktik dauds fo redseħt un mahzitees. Us tam nu fuħmedamees es winam fazzju, ka winsħ efoht stu-deerejjs. Għiex gan stu-deerejjs, tā winsħ atbildej, bet ġawu stu-deerej-ħanu weħi ne-efi fu ħeddis. Es zeri, ka man laiks atlifsees preeħiġ stu-deerej-ħanahs (mahziħ-ħanahs). Kad nu pahr tam runnha, waj winu ta fina ne-efoħt pahrsteigħu, ka efoħt par kehninu eż-żejt, tad winsħ atbildeja, ka ta fina winu gan ne-efoħt toħti pahrsteigħu, jo winsħ us tħabs gaiddi, toteħt bes wiħas pahrsteigħ-ħanahs īaproħtam tħadha fina. newa roħt buht. Behz tam waloda għreeħahs us Karlīsteem. Pahr teem runnha jaunais kehninħ fazzija, ka eż-żebkumā gan buhħ-fħoħt fuħwa zihni-ħanahs ar Karlīsteem, bet tauta driħi pee tħabs atħiħ-ħanahs nahfħoħt, ka pee ġawha kehnin turedħamħas pee meera kluħ-fħoħt. Winsħ negriboht buht kahdas partijas kehninħ, wina ministerija efoħt is-tħaddeem ministereem ja-stħajdha, ka ta briħvprahfigi waldbiħħoħt. Wina maħte, kehnineene Isabella, us Spaniju nenahfħoħt, bet pa-ħiħoħt aħseħħem.

Sina pahr „Skohlas maies“ ohtru datu.

Sawu rakstu eżam tħiġihs noſauktu-fħi par ūna, bet ne-wis par pahr preeđumu, jo pilnigu pahr preeđumu, kad ari is-ppaż-ħanahs un ūna mums preeħiġ tam nebuhu truh-fħas, negribejja diwejjadha ūna rakst: pirmahm kahrtahm muhju rakstnejibas darbi (pa leelakai dalai pavalha tħallu-jumi) weħi naw tħadhi, ka toħs waretem pebz kritikas a-żeem likumeem pahrebaudiħt un ja to darritum, tad tikai masa fu-jina to labu rakstu atlifħoħs; ohtrahm kahrtahm ta leelaka data awiħu lafitaji weħi naw eepaqiñ-ħeġġes ar pahr preeđuma-jeħi kritikas-raksteem, tā ka wini tuħlit dohma, ka kahda grahmata jaw nederiga, ja tai kahdas wainas pahr preeđumā teek peerahditas. To eeraudsjam par wajadsgu eepreħiġħu iſfaziet, lai fuħwa pahr preeđumu draugi mums nepahr mestu gleħwnum un lai zeen. „Mahjas weefha“ lafitaji ūna, ka wineem paſneedsam ūna, kura iſsħiħmejim „Skohlas maies“ ohtras datas labumus un ari truhkunus, ja tħadhi atroħnami.

Pilnigu ūna pahr „Skohlas maies“ pa-ġnejid-ħoħt mums pree-nahfħoħs, ari pahr „pirmo datu“ kif-żafiet, bet ta īħi laikā (dejnet gadu laikā 20,000 eksemplar pahrdoħti) tiktik driħi to draugu un zeenataju eemantojji, ka uß-ħalli-ħanah buhtt welta un nizina-ħanah buhtt īħadha.

Ja pirmā dātai draugi naw trihkūchi, bet winu skaitls deenī no deenas augtin augt, tad oħtra dala, kas ar tādu pašču īnu farakstta, bes draugeem nepaliks. Bet lai zeen. lasitajs pats waretu spreest pahroħtras dātas derigumu, tad wijs-pirms ihsumā iżżejħmesim, ko mineta grāhmata fatura, ko wina pañneeds, runasim pahr winas fatura.

Fatura schixahs 6 nodalas. Pirma nodala mums pañneeds teikas (17), oħtrā atroħdahs stahsti (13), tressha doħd finas pahr dabu (20), zertora pahr weħsturi (27), peektā at-roħdahs geografijsas finas (28), un beidsama jeb festa nodala fatura dseeħmas (32). Schihs nodalas un winu raksteenus (peeliktee skaitli rahda, zif raksteenu katrai nodalai) eewehrojht jażaka, ka fatura ir kupa un pebz eedali fħanas branga. Bet eekam pahr katu nodalu fewiċċek runajuschi, pirms kahds wahrds wijs-pahri sakams.

Grāhmata ir farakstta brihwpraktigā garā, zif tāħlu skohlas grāhmata to atlau, kura atħiġi aisspreedumi jagħijs, bet katu jaunni laiku pahrgħoħiżum ħewar ispaust par teizamu; wina ir eewehrojuse muħsu laiku prafijumu ortografijs leeta*) un ir tapebz attmetu „dubultneekus“ un pañneġuż-żebbu raksteenu ar „Latini burteem“, kahdus jaw faww-wahrdu grāhmata leetajis wezais Stenderis; wina fakrahjuż-dabas finas, finadama, ka dabas finafħana mahaus beids un prahru zila, ka daba ir laiżiga bħibbele, kura katra jamah-zaħħas un jamah, ja għiex miexha Deewa fweħtibu ar prahru baudiħt; wina mums tħas jo swarġaqahs weħstures un geografijsas finas no muħsu teħwijsas pañneegħdama, dara muħs pañħstamus ar muħsu teħwijsu, iħpaż-żi, weħstures finas jo eewehrojamas, tapebz ka mums l-ħidhs ġiġi weħl truhħi plaphakas grāhmatas pahr teħwijsas weħsturi; wina ari pañpahrnē neħmuż-żewġ burtu „x“, ko daschi rakstneeki għiex nolee-taħt, tieħidmi, ka newaroħt r no x iż-żejk, lai gan, kad-kreevist-ki eemahżiż-żieħi, it-brangi iż-żejk pa no px.

Ta' nu wijs-pahri kahdu wahrdu pahr „skohlas maies“ oħtro datu fazzu, apskatimees druzin katu nodalu faww-rup.

I. Teikas. Schini nodalā atroħdam pa leelakai dātai eel-żebsemmes teikas (lauschu mite meħds teikas nofawlt par pañħaż-żi) un ar winu jaunkumu eepa sinu fħees teekam pañkunati, lai schahdas teikas meklejjam un krahjam un to dari-damni usta-piżiż kahdu no muħsu fienatnes garigahm mantahm. Zeen. faraksttajam peenahħħas pateżiż, kas żavva grāhmata weetū naw leed fis-Satweeħ-żu teikahm.

II. Staħsti. Schini nodalā lażam stahstus, kas waj-nu us kahdu iħpaż-żu teikumu jeb us kahdu fewiċċek gara iħpaż-żibbu sħimedamees, israħda zilweka dabas dasħadibu un tapebz dereħs par pamahżiż-żanu.

III. Dabas finas. Schini nodalā dabu ġej jaħi, kas ir petroleums, ka walfiwi teek kertas, no kam zelaks faulei un meħnejsim dahriss; tad atroħdam finas pahr medu-kohleem pahr firgu, pahr jaħli, pahr gajju, pahr warawihxni; tad ari ir-istahstiks, kas ir-filtums, elektrizitete, magnetizms, gal-

*) Zeen. faraksttajam żavva preekħruna, us ortografijsa sħimedamees, faka ta': „Satweeħ-żu draugu beedriba żavva peħdigà fapulżè ar balsu wairumu nofpreedu, ka dubultneek ja-atmet. Tapax ari Widsejjes skohlas wal-diskura noliku, ka abdu seminardis ortografijsa bes dubultneekem ja-eewed. Tadebħi art es-żeqem fujhnejkeem żavva grāhmata ruħmes ne-efnu web-lejji. Manim leelaks, ka ari h it ka pagarina fħanas sħme buktu ja-iz-dieb, un til ween kien flandineels japatut un turprett zista prastata pagarina fħanas sħme ja-eewed. It iħpaż-żi welts un newajadieg manim leelaks tas-hu eelk „x“, tadebħi ka Satweeħ-żu żiit o nepaħħi ja għar. Bet kad-pagarina fħanas sħmei h weħl dauds roħbabs to swarġo draugu un aix-skħiwtu, tad-ne-efnu eedro fħinejjees to aistift.“

wanis, telegrafs u. t. pr. Jaw tħas fhekk peeminietas dabas-leetas un -buhħ-ħanas peerahda, ka schi nodala ir-deesgan kupa un minn-pañneeds tħas pāmatu-mahżibas is-dabas-mahżibas (fisiċċas). Raksteen, kas pee schihs nodalas peeder, ir-farakstti weegli faprohtamā walodā un lai wini buktu weegħ-laki faprohtam, wini finnas dabas mahżibas un dabas lit-tinu d'siġi netulko, waixaf pahriw fħabus finas pañneegħdami, ka tas-ari zitadi ħewar buktu, jo wini, proħti tee raksteen, atroħ-dahs skohlas lażam grāhmata, bet ne wiś kahdā mahżibas grāhmata pahr dabas finatnibahm. Ja' nu prahru, waj-tee-sħam fhekk raksteen weegli faprohtamā un skaidra walodā farakstti, tad u tam atbildot ja-eewehro, ka minn-hu rakst-krahjuż-żanu weħl ma is-kohpti rakst pahr dabas finatnibahm, waloda u tam ta' fakoh weħl naw deesgan el-aclu, truhħi wahrdu, isteikumi u. t. pr. To katars apleeziñahs, kas kaut ko meħġinajis pahr dabas finatnibahm rakst. Ja' nu greeschamees pee minneem raksteen waizadami, waj-wini ir-labi farakstti, tad buktu ja-atbild: wineem truhħum netruħħi un daqs teikum gruhti faprohtams; bet ja eewehrojja jidu rakst is-kohpti-żanu un iġl-ħiġi-żanu muħsu rakstneezib, tad jaż-za ka „dabas finas“ skohlas maies ohtrā dalā deesgan brangi id-dewiż-żahs un ka labs meħġinajums ee-jahkum waixaf weż-żina, nela pakretni darbs beigumā.

III. Weħstures finas. Pahr fħo nodalu zeen. faraksttajas żavva preekħruna faka ta': „Ta' manim leelaks leela wajjad-żi, ka katars tautas lobżekkis dauds ma is-paħiż faww-teħw-semes weħsturi. Schi wajjad-żi warbu skohlas maies dereħs, kas ta' fakoh bildes pañneeds Widsejjes weħsturi. Lai gan schi weħsture finas gaġiċhi nepiñiġa, tad tomehr zerej, ka pagasta skohlas, kas katra tautas lobżekkam ja-apmekk, tauta cepas-żiex ta' teħw-semes wijs-pahriga keem noti kumeem.“ Schi wahrdu apsiġħi, ko schi nodala fatura un ar kahdu teizamu nodohmu ta' rakst. Meħs no faww-pu-ses peeminam, ka schi nodalā ari atroħnaħħas druskas no kura weħstures. No Widsejjes weħstures pahri swarġu noti kumu apraksti naw usnemti, lai gan zeen. faraksttajas bija nodohmajis toħs usnem, bet fawwa eemexla deħi bijis ja-iż-żi. Bee weħstures finahm pheebedrojaha.

V. Geografijsas finas, kur ari atroħdam dasħas finas no muħsu teħwijsas. Schini nodalā atroħdam dasħu teizamu rakst, iħpaż-żi faww-skaidras un jaunku walodas deħi schi minni tħi raksteeni „zelojums par Brokenn“ un „Islaude;“ ari tħi zitt raksteeni weegli faprohtamā un brangā walodā farakstti un lasitajeem newveen patiks, bet ari dasħu derig u mahżiż-pañneeds.

VI. Dseeħmas. Pahr fħo nodalu ma is-sakams, tikai japeemimm, ka tħi atroħdam tautas dseeħmas un dasħu kreet-nu tħallojum.

Ta' nu iħsumā peeminej-żi, kas „skohlas maies“ oħtrā datā atroħdams, peeliksem fhekk toħs wahrdu, ko zeen. faraksttajas, us grāhmatas fatura sħimedam, żavva preekħruna rakst: „Us żawu pañha kritiku,“ ta' wini fha, „ween ne-palaudamees nelaika Kalzenawas prahwesti Döbner eż-żi lu-hħid, skohlas maies manuskriptus sħiħa, un tħadħus gabalus ween lasitajeem preekħ-żi zelu, kur nelaik is-żawu seegeli ir-peelizis klaħt. Prahwesti sħiħa għandha għandha għad-did, kien Deewiż-żawu aż-żiit o nepaħħi ja għar. Attliku fħo kritikas darbu Zebż-żwanees mahżit-tajis. Auning u manu lu-hħi-żanu galā weda.“

Kur tābdi wihri fawus spreedumus spreeduſchi, tur mums gan wairs newaijadsehs wehl fawu spreedumu peelift. Pahr walodu gan buhtu kahds wahrdas jaſaka, bet to fawā laikā teifsim ihpachā raksteenā, kad runafim pahr muhſu walodas kohpſchanu ſkohlaſ un rafſtos, kur tad ari peemineſim „ſkohlaſ maiñi.“

Beigās wehl japeemin, ka „ſkohlaſ maiñes“ ohtra dala neween docehs ſkohlahm, bet ari par derigu teizama latram grahmatai draugam.

Kad reis kahds to waijadſigo bet gruhto darbu uſnemſees farakſtiht wehſturi pahr Latveeſchu rakſteezibū un to dari- damſ uſſihmehs tohs mahzitajus, kas Latveeſchu tautu mi- ledami gahdajuſchi un ruhpejuſchees par derigeem rakſteem, — tad wiſch gohdam peeminehs Gaujenes mahzitaju L. Heer- wagenu, kas neween „ſkohlaſ maiñes“ abas dalas apgah- dajis, bet dauds zitus Latveeſcheem mihlus un derigus rakſtus gan grahmatai gan awiſes paſneedſis. Kreetns darbs mei- ſteria ihſta alga.

— e. —

Kahds tſchiganu nedarbs.

Tſchiganī, kas laikam no Indijas zehluſchees, jaw wairak neka 400 gadu pa Eiropu aplahrt wasajahs, katus lahpida- mi, lohpus un zilwekus puhschłodami, rohkas raudſidami un kahrtis ſkohdam, dahwanas ubagodami un ari sagdami. Pee mums wini ari ſirgu mihi un nereti ſirgu ſohg. Wiſu wairak tſchiganis atrohd Ungaru ſemē un Walachijā (Turku pawalstē). Pa wiſu Eiropu gan buhs kahds puſſmillions tſchiganu. Daschas waldibas ir raudſiſchias tſchiganus ee- radinaht pee paſtahwigas diſhwes uſ weenu weetu, bet lihds ſchim tas nekur naw ifdeweess; tſchiganī ta ſakohit ir dſimui- ſchi wasanki.

Kahdi tee tſchiganī ir, kas pee mums Latveeſcheem aplahrt ſtaiga, to kats zeen. „M. w.“ laſitajs jaw ſina, tapehz mums newaijadsehs winus deefin ſik plaschi aprakſtiht, bet pahr da- ſcheem wini nedarbeem gan buhs kahds wahrdas ſchē japeemin. Pahr tſchiganu nedarbeem noſauzam lauſchu wiſchchanu, ja- ſchanu u. t. pr.

Nereti awiſes laſam, ka tſchiganī brihſham ſchē, brihſham tur laudis peekrahpuſchi un apſaguſchi. Lai nu ſchahda krahpſhana un ſagſhana maſumā eetu un ar laiku iſnihktu, tad neween labi padohmi jadohd, bet ari tee japeenem un ja- iſpilda. Ko tu, mihlais laſitajs dohnia, ka wiſu labaki wa- retu ſchahdu tſchiganu nebuhschanu iſnihzinah? Kad muhſu mihlee tautas brahli ar tſchiganeem ne-eelaistoħs, teem nelautu rohkas raudſiht, ar teem ſirgu nemihku u. t. pr. waj tad tſchiganī waretu krahpt? To wini newaretu, tapehz apneiſi- mees abi, tiklab tu, mihlais laſitajs, ka ari es, ar tſchiganeem nekahdu draudſibu neturecht, bet no wineem fargatees ta no blehſcheem un ſaggleem. Ja paſchi fargaſimees un pagastu waldibas weetahm ſtingrafi tſchiganus peeraudſitu, tad tſchiganu nedarbi drīhs iſnihktu, un ſchēem nedarbeem buhs iſnihkt, jo tſchiganī neween aumetus kruhmös ewelf, ſirgu aiſhed, bet ari behrnuſ ſohg, ka to fawā rakſta beigās plaschaki paſtahſtisim.

Pret diwi leetahm mums wiſu pirms jakaro, pret rohkas-raudſi- ſchanu un kahrschu liſchanu un pret ſirgu-mainiſchanu ar tſchiganeem. Us rohkas raudſiſchanu un kahrschu-liſchanu ſi- mejohit buhtu wiſu pirms ſewahm japeekohdina, lai tſchigane- tehm nelauj rohkas raudſiht un kahrtis iſlitt, jo tſchigane- tes neween ſewas zaure fawu paregoſchanu apmeſdamas no

tahm daſchu wiſnas liſchki un ſinu gohrſti iſkrahpi, bet ari mahjas labi apſkatahs un kahru ſaktu un plauktu eewehro, lai iſdewigā brihdi ko waretu nosagt. Tſchiganeetis it nemas ne- waijadsetu mahjās eelaift, bet wiſas tuhlit aſraidiht, lai eet tur, kur ir peerakſtitas un tur kreetni ſtrahdadamas lai goh- digi ſawu maiñi nopeſna. Atri ſchē pa ſeelakai dalaſ ir mah- nutiziba wainiga, kas rohkas-raudſiſchanai un kahrschu-liſ- chanai tiz.

Us ſirgu-mainiſchanu ſihejotees wiſu pirms wiſreem japee- kohdina, lai ar tſchiganeem ſirgu nemaina. Wiſpahri ſpre- ſchoht jaſaka, ka ſirgu mainiſchanā ir ſlikts eeradums. Ko grib ſirgu mainiſdamī panahet? Us tam now grubti atbil- deht: pa ſeelakai dalaſ krahpſhanas deht, jo kad kahds ſawu ſirgu grib iſmiht, tad tatſchu wiſam buhs kahds eemeſlis, waj ſirgam ir kahda waina, jeb waj grib labaku ſirgu pret ſli- taku eemainiht. Pebz muhſu dohmahm tapehz ſirgu maini- ſchanā now deriga un ſchellaht wehl japeemin, ka pee ſirgu mainiſchanas teek ta noſauktaſ magaritſchās dſertas. Kur ſir- gu maina, tur ari dſerſchanā, tapehz laudis wehl rohnahs, kas us ſirgu mainiſchanu paſkubina, lai waretu dabuht ſadſer- tees. Jaw tamdeht ween waijadsetu ſirgu mainiſchanai preti ſtrahdah.

Bet ja nu apſkatamees ſirgu mainiſchanu ar ſchihdeem un tſchiganeem, kas tikai tad ſirgu maina, kad dabuhu krahpt, tad waram jo drohſchaki wehl ſajicht, ka ar ſchihdeem un tſchiganeem ſawiham nebuhtu ſirgi janihj, jo mums gan ſchē newaijadsehs peeminecht, zik dauds to lauſchu, kas no ſchihdeem un tſchiganeem tikuſchi apkrahpti. Jaw ſenak, kur wehl fungi wareja laudim aſleegt jeb atlaut ſchō jeb to dariht, daschi fungi aſleedsa ſirgu miht un to daridam iwi pareiſi darija.

Bet greeſiſimees us tſchiganeem. Kahds labums lai mums no tam atležahs, kad ar tſchiganeem ſirgu mainam? Nekahds labums, tikai ſkabde ween.

Tſchigans ar mums ſirgu nemih, ja wiſam nekahda pelna neatležkees, tas ir, ja wiſch muhs newarehs peekrahpt ui ja mehs ar labu pelnu no tſchigana ſirgu eemihjam, tad tas ſirgs ir ſagts.

To eewehrodami gan pahleezinaſimees, ka ar tſchiganeem nepeenahſahs ſirgu miht, jo kad neweens ſirgu ar tſchiganeem nemainitu, jeb ſirgu no wineem neirkutu, tad ari tſchiganī tik dauds ſirgu neſagtu, jo fur wiſi tohs ſliktu un ty- ſklaht wiſi ſliktu drihsak ar ſagteem ſirgeem ſakerti, ja wiſi tohs nedabutu iſmainiht. To nu leekam latram prahtigam zilwekam apdohmaht un luhsam ſaimneekus un ſaimneezes, lai no tſchiganeem ſargahs ka no mehra un to lai peekh- dina ari ſawai ſaimai.

Kad kahrtis neleek iſlitt un rohkas raudſiht, tad tſchiganeem gruhtaki naheſees wiſus ſtuhrus un ſaktus iſohſt un ko no- sagt; kad ar tſchiganeem ſirgu nemih, tad ar tſchiganī maſak ſirgu ſags. Tas nu buhtu wiſu pirms jadara, lai ar tſchiganeem nebuhtu nekahda ſatikſchanahs.

Ta nu wiſpahri tſchiganu netikumus peeminejuſchi, greeſiſimees pee wiſi leelakai netikuma, prohti pee ta, ka wiſi behrnuſ ſohg. Neſen tika tſchiganeem weens behrns atnemits, ko wiſi bija ſaguſchi un breeſiŋgi mohzijuſchi. Kattram, kam behrni ir, weegli nopratihs, kahdas mohkas tehva un mahtes ſirdei jazeefch, ka wiſi behrns no tſchiganeem teek nosagts, to peerahdihs ſtahſts, ko naheſchā numurā paſtahſtisim.

(Turpmak beigums.)

Kahds wahrds par leepu seedu tehju.

Preefsch kahdeem gadeem atpakał, tiku fchur un tur awi-ses lajijis labu padohmu, ka no leepu seedeem waroht labu tehju eegahdatees, ja leepu seedefchanas laikā rohkas klehpī neturoht. 1873. gadā, tuhdal pehz Zahna deenas, leepas eefahka seedeht un tai gadā ari bij ihsto leepu seedu laiks, kur tad ari nekawejohs preefsch fewim labu teesu schahwetu seedu eegahdatees. Pehrnejā 1874. gadā leepahm nebij nekahdu seedu; ja ari kur kahda reta leepa seedeja, tad tomehr tee seedi nebij tik brangi un fmarfhoti ka 1873. gadā, tadeht pehngad ari mas ween wareja labus seedus eegahdatees. Schi leepu seedu tehjas bruhkeschana atnef diwejadu labumu, pirmahrt tapehz, ka fchi tehja pate no fewis deesgan faldena buhdama mas zukura usnem un bruhketajam fweedrus no meesahm ahrā dsen; bet ohtrahrt atkal tadeht, ka kruhtis deht dwažhoschanas teek tihritas un lohti mihkstas turretas. Ihsī fakoh, fchi tehjas dserfchana, kas deesgan labi fmeke, ir deriga preefsch meesas wefelbas. Es paſihstu daschus amatu beedrus, kas dauds gadus ar skohlas-behrneem puhledamees, ir fawu bruhfchu wefelbu saudejuſchi, tahdeem tad to padohmu dohdu, fcho tehju waſaras-laikā eegahdatees un tad bes kaweschanas to bruhkecht, ja grib fawas kruhtis no kaitigas flinibas iſſargah. Bet ja kahds waizatu, kahdu labumu es pats no fchahs tehjas bruhkeschanas eſmu panahzis, tad tahnām atbildu: Ne-kahdu! Man gohds Deewam lihds fchim kruhtis ir wefelas bijuſchas, bet es tik fargohs no ta, lai ir man ta nenoteek, ka ziteem ir notizis, kur jamaitatas kruhtis wairs newar ne ar leepu tehju, neds ar dakteru sahlehm iſahreſteht. Tadeht peenahkahs wiſu jaw pee laika pahraudiht, un tad to kas ir labs war patureht. Beidoht wehl peeminu, ka no dauds puſehm eſmu dſirdejs, ka fehrlukfchka tehja ne ſeedds, bet pumpuros laſita un iſſchahweta, bruhkeschana fmekejoht pehz mandelu gahrſchais; bet kahdu labumu fchahs tehjas bruhkeschana atnef, to wehl nesinu, mas ari waru pateikt. Buhs uſ preefschu jaisprohwe un tad wehlak par wiſu to ko atradis wareschu atkal awiſes kahdu wahrdu peemineht. A. Sg.

Sihki notikumi is Rihgas.

Latv. beedriba ka lihds fchim, ta ari fchini gadā libgsmi ſagaidija jaunu gadu. Beedri ar fawahm fundehni bija ſapulzjuſchees greſni iſpuſchotā fahle uſ kohpu-maltiti. Kad pulkstens 12 apſita, ta fakoht wezu gadu aifſwanidams, tad preefscharamais no ſkatuves tika uſwilts un uſ ſkatuves laiſtijahs tee wahrdi: „Sweiſs jaunais gads 1875.“ Schi wahrdi bija zaurſpihdoſchi iſgreesti (transparents). Tad ar iſſeem wahrdeem ſapſweizina jauno lgadu un apſweizinaschana beidsahs ar Keiſara dſeeſmu „Deewi ſwehti Keiſaru.“ Kuru muſikim ſpehlejoht wiſi, no ſawem frehſleem paſehluſchees, nodſeedaja. Pebz ſchilhs apſweizinaschanas pee maltites daschu jautru runu wehl dabuja dſirdeht. Paſtarpahm tika jauki dſeidahts no jaukti kohra un muſikis jautri ſpehleja. Pebz heigtas kohpu-maltites fahkahs dantschi.

Altwasas dſeedataju kohris. Pee „Pawaſara beedribas“ bija dſeedataji un dſeedatajas, ſem Rīzki funga wadiſchanas, ſapulzjuſchees un tad noſauzahs „Pawaſaras beedribas dſeedataji.“ Schis dſeedataju kohris nu uſ fawahm kahjahn ſtahejies un peenehmis to mineto wahrdu „Altwasas dſeedataju kohris.“ Šew jaunu wahrdu peenemdamſ kohris bija atmazis pee Pawaſara beedribas dibinataja un pirma preefschneeka

(Chr. Bange) un tur ſawus wahrda ſwehtus ſwineja. Uſihtigam dſeedataju kohrim labu weikſchanohs uſ jaunu gadu!

Tai 27tā Dezemberi pulksten puſdefmitōs wakarā Pehterburgas Ahr-Rihgā atrada weenu ſweſchu, ka leekahs, pee ſtrahdneku kahrtas peederigu ſeeveeti, kas bes apſinaſchanas uſ zela guleja. Kad mineto ſeeveeti noweda uſ pilsfehtas pahrvaldibas weetū, tad ſeeveete pehz kahdahm minutēm no-mira. Polizeja tagad iſmelle, kas mineta ſeevina par tahnū un kur wina peeder.

Tai paſchā deenā ſchahds nelaimigs atgadijums notizis: weena jauna ſeeveete, gasometeri labi ne-aiftaiſidama, ſawu dſihwibu zaur to beiguſe. Tas notizis Aehnini eelā R. kanditora bohdē. Kad kanditors ſawu bohdī atſlehdſa, tad wiſch atrada ſawas abas mahſas, weena 25 gadus, oħtra 13 gadus weza, winu gultas bes apſinaſchanas un bes kahdas dſihwibas ſihnes gulam. Tee palihgā atſauktee ahrſtes fahka at-dſihwinaht un wineem ari iſdewahs, to jaunako mahſu atdſihwinaht, bet wezaka mahſa paſika mironis. Nelaimē zaur to bija notikuſe, ka gasometera krahnu nebija aiftaiſijuſe un gahſe bija iſtabā eewilkufchis. Mahſas guledamas bija gahſi ee-elpuſchais, zaur ko ſawu apſinaſchanu ſaudejuſchas un wezaka mahſa pee tam wehl ſawu dſihwibu. Zil ſinams, tad ſchahda nelaimē ta pirma, kas Rihgā zaur gahſi uſ tahnū wihi notikuſe.

Nelaimigs atgadijums.

Schinis deenā gruhta nelaimē notika kahdai gaſpaſchais (Berlinē). Winas masais dehlinſch bija kaut ka ſawas rohfas dabujis garu ſpizi kehka naſi, bes ka mahte to buhtu manijuſe. Ar naſi ſpehledamees behrns to bija eebahſis kohka benki un prohti ta: benka wiðu bija zaurums preefsch pefkerſchanas. Zaur ſho zaurumu behrns nu bija naſi iſbahſis, ta ka naſcha ſpizais gals wairak zolu ſtahwu wirs benka ſtahweja un naſcha kahts uſ ſemi atduhrahs. Bijā jaw metuſehs krehſla, kad mahte iſtabā eenahza un pee behrma no-lekuſchis, neko neſinadama, uſ benki apſchdahs. Breeſnigi eellegdamahs wina no benka uſlezzahs; naſis winai bija wairak zollu dſili gurnā eeduhrees. Wihrs peſteidsahs flaht un naſi iſwilka. Gewainota, no leelahm fahpēm pahrguhta, bija pagiļbuſi. Pebz ahrſtes ſpreeduma bruhze gan eſoht tohti ſahpiga un ar ahrſteſchanu ilgs laiks aifeſchoht, bet par dſihwibu ne-eſoht jabečda.

Mahſas weesa laſitajeem un draugeem par ſinn.

Mahſas weesa apſtelefchanas teek preti nemtas Rihgā, manā drukatawā un grahmatu bohdē pee Pehtera baſtizas; Pehterburgas Ahr-Rihgā Raktu eelā № 18 Winkmanā l. pak-lambari Martinſohn namā un Weifa l. bohdē pee leela pumpja; Pahrdaugawā pee ſtabuſch l. preti Holma l. fabrika. Tad wehl zitas piſlehtas apſtelefchanas preti nems. Behfis: kohmanis Peterſohn l. un dſihwibas apdrohſchinaschanas agents Plahmſch l. ſawā grahmatu bohdē; Walmeera: E. G. Treij l. ſawā grahmatu bohdē; Walkā: Rudolf l. ſawā grahmatu bohdē; Felgawā: J. Schablowſki l. ſawā grahmatu bohdē, C. Höpfer l. ſawā bohdē pee tirgu platſcha un H. Allunan l. ſawā grahmatu bohdē. Uſ ſemehm apſtelefchanas, ka jaw lihds fchim, ari uſ preefschu ſlabrahtgi peenems zeenigi mahzitaji, ſkohlotaji uſ ziti tautas draugi un kohpeji.

Arweenu wairak laſitaju rohdahs, kas wehlahs, ka ari Latweſchu laika rafſti vriſchein ſasneegtu biles. Šawu zeen. laſitaju wehleſchanohs eiewrodamſ, eimū par tam gahdajis, ka Mahſas weefim nahtoſča gadā dashi numuri buhs ar bildehm puſahſot.

Ernst Plates.

Mahſas weesa apgaħdatajs un redaktehs.

A t b i l d e s.

„B×3.“ Par ortografiju neruhpejatees. Šawus rakstu luħdsami veſuh-tat. Kad tohs buħsim laſjuſchi, tad waresim ſtaidru atbildi doht. J. N. — A. Juħju tiezamu rakſu īnewarom ſawā lapā uſnent ka preti-rakſu, kas ſhmejahs uſ zitas awiſes rakſu.

Nedakzijsa.

„Brangas eedohmas! Bet jači man, draugs, waj tu nahktu ar mani kaupees, kad kahds paregons tew pa preefschu pawehsttu, ka es tevi nokautu un prezetu Nataliju?“

„Tikai tad es ar tevi kaucoh, ka es tevi no paſaules aifwaditu.“

„Tā es ari dohmaju, mans naidigais draugs. Bet es waru tā pat kā tu uſwareht — — —“

„Tad es negribu, ka tu manā weetā tohpi laimigs.“

„Tew ir teeſchani taifniba, draugs.“

„Un tad, kad Natalija tevi mühletu — ko Deewoſ lai nedohd — waj tu tizi, ka wina prezetu Dadſcha ſlepkaun!“

„Nē — nu tā pat Aunina ſlepkauna ari nē.“

„Un kad wina to ari daritu, tad tu pats, Aunia, newaretu laimigs buht, kawa ſīds tew ar weenu pahrmestu, ka tu eſt ſawa drauga aſinis iſlehhis. Tew buhtu gan engels mahjā, bet welns plohsitohs tawā ſīrdi. Ta nebuhtu ne kahda laime, un pehz laimes mehs tatſchu zenschamees.“

„Bet kā lai mehs to panahkam?“

„Aplampi mani, tad es tew to ſazijah.“

Abi draugi peezehlahs un apkampa weens oħtru ſirsnigi.

„Waj es dabuſchu Nataliju? Dadſis ahtre praſija.

„Ja,“ Auninſch atbildeja.

„Tad Dadſis apkampa no jauna ſawu draugu. Bet wina preefami bija drihs gals, jo Auninſch ſazija: Un es ari prezefchu Nataliju.

„Tu ne-eſi wairs pee pilnas jehgas!“ Dadſis iſſauzahs, ſawu draugu brihnodamees uſſkatidams.

„Draugs, man ir ta pate jehga, kas arweenu bija,“ Auninſch atbildeja ſmaididams. „Tas padohms, ko es gribu tew iſteift, ir tas weenigais, zaur ko waran ſalihgt. Tas man eſchahwahs ſcho waſar prahṭa, kad tu Natalijai lihdsas fehdeji un wina ar tevi laipni tehrjeja. Ja es buhtu to tew tublin iſſazijis, kad mehs te eenahzan, tad tu buhtu tam pretojees; bet nu, kad mehs eſam pahrrunajuschi, ka ne kā zitadi newaram ſalihgt, tad es dohmaju, ka tu tam nebuhs ſtretim.“

„Es eſmu ſinkahrigs!“ Dadſis nemeerigi iſſauzahs un wina luhpas drebeja.

„Kad nu es tew preefchrohku dohtu, lautu tew Nataliju prezeh un pirmohs deſmit gadus ar wina laimigi dſihwoht — — —“

„Aunin, mana wehlaka dſihwiba lai tad peederetu tew?“

„Labi, tā pat es ari dohmaju, un tadeht ſalihgsim. Bee-nam no mums wajaga Nataliju prezeh un oħtram no tehwi-jas pawiſam aiseet, lai wina miheſtitu us ſawa drauga ſeewu, neahrditu ſawa drauga meeru un laimi. Un kureb buhs aifgahjejs un kureb palizejs, to lai liktens iſſchkar.“

„Bet waj aifgahjejs nemirs ſchelabās?“

„Ta buhtu mulkiba, — jo pehz deſmit gadeem buhs wina reiſa, kad pee Natalijas warehs laimis tapt; wiſch tad pee-nems winas behruus no pirmahs laulibas par ſaweeim un wina buhs teſſiba Nataliju lihds nahwei par ſawu ſeewu patureht.“

„Un winas pirmais wihrs?“ Dadſis praſija dreboſchā balſi.

„Dohs tad oħtram preefchrohku.“

„Un kahda wihs?“

„Wina ſeewa taps atraikne.“

„Tad winam janogalinajahs?!“

„Ja, bet par to wiſch, buhs deſmit gadus laimē dſihwojis.“

„Deſmit gadus, un oħtris dſihwohs wiſu muhschu!“

„Ja, bet par to oħtram jagaida pazeetigi deſmit gadi ſweſchumā, — un wiſch nedabuhs wairs ſeedoſchu meitu, bet tikai puſmuhscha atraikni — — —“

„Es eſmu ar to ſalihgumu meerā,“ Dadſis ſazija ahtre ſawam draugam ſtarpa runadams, „es paturechhu Nataliju pirmohs deſmit gadus.“

„Pazeetees, draugs, maſu brihtiu! Es ne-eſmu wehl ſazijis, ka es labprah tew atwehleſchu pirmohs deſmit gadus Nataliju patureht; bet es zeru, ka tu man to atwehleſi.“

„Nu tad lai liktens to iſſchkar.“

„Labi, bet kahda wihs?“

„Spehleſim weenu partiju biliardi, — kureb wihehs, tam Natalija peederehs pirmohs deſmit gadus.“

„Tas pakem ilgu laiku.“

„Tad ſpehleſim ar kahdu naudas gabalu — raktis waj chrglis.“

„Lai tā noteek. Te ir diwdeſmit ſapeiku gabols, met to uſ grihdu, — ko tu faki, rafstu waj chrgli?“

„Chrgli! Auninſch iſſauzahs, „un lai laimias-mahmina man palihds!“

Naudas gabols nokrita uſ grihdu un riteja ilgi apakſch gal-deem uſ krehſleem. Abi draugi nevazeetigi uſ naugas gabalu ſlatijahs un gaidija, lai tas apstahjahs; bet tas paſuda apakſch kahda galda. Wini panehma lampu no galda un nolika to uſ grihdu, bet newareja tomehe naudas gabalu eeraudſiht. Abeem draugeem leelas ſweedu laħses pileja no peers. Nau-das gabols bija wina liktensi iſſchkaris, tas bija Natalijas pimo wiħru un Dadſha jeb Aunina atraikni apſihmejis, to mehr tas ſlehpahs preefch wina azim un winu ſīdis nevazeetigi puſteja.

Abi draugi, galduſ un krehſlus ſtumdam, bija pamohdi-dinajuschi reſno restorazijas iħpaſchneeku, kas aij buſetes feb-dedams bija apſnaudees. Wiſch dohmaja, ar meegainahm azim ſlatidamees, ka sagli efoht restorazijā eenahkuſchi, bet drihs eerauga abus paſihiſtanuſ ſeejus, kas kā traſi galduſ un krehſlus bħidja.

„Kungi, kas jums notizis, ka juhs ap puſnakti tā kā traſi ar maneem krehſleem un galdeem plohsatees? wiſch praſija brihnidamees.“

„Palihdsat mums mellekt!“ abi draugi iſſauzahs reiſa.

„Labi, bet ko tad? waj jums kahdam ſelta gredens, jeb zita kahda dahrga leeta paſuduſe?“

„Palihdsat mums muhſu paſuduſho diwdeſmit ſapeiku ga-balū mellekt!“

„Diwdeſmit ſapeiku gabalu! restorazijas ſaimneeks iſſauzahs paſmeedamees. „No kura laika juhs eſat til klohpri paſihiſchi, ka juhs to neeku melleddami few taħdas puhles uſnemat un taħdu negantu troħkni taſfat, un negribat to atwehleht manai kalponi, kas riħta iſtabu meħſihs?“

„Juhs warat to patureht preefch ſewiſ, jeb ſawas kalpo-nes, bet palihdsat mums to uſmellekt, jo mums wajaga to wi-hadā wihs atraſt!“

„Pateiżohs, zeenijami fungi,“ reſnais ſaimneeks ſazija ſmaididams un nometahs raħpu uſ grihdu melleddams. Ilgs laiks nepagħahja, tad wiſch atraida naudas gabalu un uſzeħla to aifgħi. Abi draugi eelkiedah ſlahtpeeffreedam. Šaimneeks nebiha cewehrojjs, waj rafxts jeb chrglis bija wiſpū ſejjed, un tā ſchi ſpehle bija welta bijiſe.

„Lai jūpis parauj muhsu rejno fainmeeku! Aunischi if-
fauzahs pilti.

„Nelahdees wis draugs,” Dadjis fazijs apmeerinadams.
„Lahsti peepildahs pee lahdetaja pašča. Saimneek, efat til
labi un pādohdat numis metamohs kaulinus, mehs gribam wehl
reis pehz muhsu līstena jautah.”

„Kas tad teem abeem par noſlehpumeem?” fainmeeks nur-
deja paklūji un iſnehma iſ ſlapja trihs ſweefchamohs kaulinus.

Dadjis fagrahba ahtri kaulinus un ſweeda tohs uſ galdu.
„Tſchetrpadſmit!” wiſch iſſauzahs. „Es waru wineht.”

Aunischi ſwadſinaja kaulinus rohka un ſweeda tad uſ galdu;
wiſch bija tikai dewinuſ usmetis.

„Es eſmu paſphelejjs,” wiſch fazijs ſmagi noſuhſdamees.
„Dihwo laimigs, Dadji! — — Rikta es kahpſchu kugī, un
tikai pehz deſmit gadeem redſeſchu muhsu wezo pilſehtu.”

„Dihwo weſels, Aunin!” Dadjis atbildeja draugam rohku
ſiržnigi ſneegdams. „Kad atpakal nahki, tad tew nebuhs
par mani ko ſuhdſetees. Es iſpildiſchu muhsu ſalihgumu
uſ mata.”

„Apſwehre man to!”

„Pee mana gohda waheda un manas dwehſeles labkla-
ſchanahs!”

Abi draugi iſgabja iſ restorajjas un aifgabja uſ Dadſcha
diſhwokli, kur wini ilgi kohpā valika, jo wini mihleja weens
ohtru kā brahli. Rikta-gaijma jau auſa, kad Dadjis no Aun-
in ſchikrabs. Wini noſohlijahs weens ohram beechi rakſtiht.

Ohtrā wakarā Dadjis ſtabſtija Natalijai un winas weza-
leem, ka Aunischi eſoht aifzelojis un nebuhschoht wairak ga-
dus atpakat nahkt. Natalija duſmojahs par to, ka wiſch
ne-eſoht no winas atwadijees. Zaur to Dadſham iſdewahs
winas ſirdi jo drihsaki eesagtees.

Aunischi bija teefcham damſkugi eekahpis, kas uſ Pehter-
burgu brauza.

Tſchetrpadſmit deenas wehlaki tika Dadſcha un Natalijas
prezibas diſertas; un kamehr wini R. preezigaſ kahſas ſweh-
tija, tilmehr Aunischi bija no Pehterbus uſ Maſkawu aifbrauzis.

Wiſch ne-eebrauza wiſ, kā jautris ſelotajs wežā bagatā
Zahru pilſehtā, bet bahls un no ſcheluma un ſirds-fahpehm
nowahrdfis. Beeſnizē, kurā wiſch apmetahs, tika runahs:

„Schis ſwefchneeks ir atzelojis uſ Maſkawu nomirt.” Bet
wiſch zibnijahs ar wiſu eeſpehju pret ſawahm fahpehm. Lai
waretu deſmit gadu ſchikrchanahs no Natalijas pahzeest, tad
winam wajadſeja raudſiht to aifmirst un deſmit gadus beſ wi-
nas diſhwohrt. Kad wiſch bija ar Dadji tahdu ſawadu ſa-
lihgumu notaſijs, tad wiſch nebija to eedohmajeſ, ka wiſch
waretu pa teem deſmit gadeem nomirt. Tagad tahdas doh-
mas winam nelahwa ne weenu nafti meerigi guleht, bet moh-
zija wina ſirdi breeſmigi. — Kahdas deenas wina ſirds bija
meerigaka, wiſch apſkatijahs Maſkawu, kura zaur ſawahm
warenahm baſnizahm un zitahm buhvehm, ihyajhi zaur ſawu
wehſturi ſwefchneekam deesgan eewehrojama; bet drihs ween
Natalija winam prahtā ſchahwahs. Wiſi Maſkawas bran-
gumi winu neſpehja eepreezinah.

Kad wiſch bija kahdas nedelas Maſkawā pawadijjs, tad
wiſch jaſlima gluſchi no ſchelabahm; ahrſis, kuru pee wina
aiznaja, kraftja galwu un ſazija, ka wina nahtſla newaroh
ſlimmeekam ne ko wairs valihdſeht; tam eſoht nahve jau wi-
ſos kaulos manama. —

Kamehr nelaimigais Aunischi, tahlī no ſawas tehwijas
ſlims guleja, tilmehr laimigais Dadjis aifmirs pee ſawas
Natalijas, zil ihſ ſaik ſija wina laime nospreets. Na-
talija bija winam labprah ſawu rohku un ſirdi dewuſe, un
zaur Aunina ahtru aifzelofchamu drohſchinata, winam iſfazi-
juſe, ka wina eſoht winu ſen jau mihlejuſe, bet ne-eſoht uſ-
drohſchinajuſehs to winam ſift maniht, lai Auninu neapbe-
dinatu, jo wina dohmaiſe, ka Aunischi ari winu miſloht.
Wiſch diſhwoja laimigi un ſchi laime nelahwa winam par
nahlamibū dohmaht. Wina ſkaſtahs ſeewas miheſtiba da-
rija wina diſhwi til jauku un patiſlamu, ka bailehm un ſku-
mibahm nekahda weeta wina ſirdi. —

Aſtoni laimigi gadi bija tā pagahjuſhi un ſchikrchanahs
laik ſahzā ar weenu tuvaki un tuvaki. Gruhtſirdiba ſahla
Dadſcha jautro prahu apbehdinaht un wiſch valika arweenu
dohmigaks un ſlumigaks. Daudſreis wiſch uſſkatija ſawu
jautro, preezigo un miſligo ſeewu ſlepene ar aſarainohm azim.
Ja Natalija tad winam azis uſmetsa, tad wiſch raudſija ſawu
ſlumibū ſleht, lai wina nemanitu, ka winam ſirdi lahds ne-
meers. Daudſreis winam bija jarau, kad wiſch ſawu wee-
nigo behrenu, Mariju, ko Deewu bija winam dahnigis, ſlehpī
nehma un ſkuhpſtija.

„Aunischi,” tā wiſch dohmaiſa daudſreis pee ſewis, „ir
man deſmit laimigus gadus apſohlijis, bet wiſch ir man pe-
wiſlis, jo es ne-eſmu tagad wairs laimigs, kaut gan man
atleek wehl diwi gadi ko diſhwoht. Diwi gadi wehl, un tad
mana ſeewa apraudahs manu nahvi un mana maſa Marija
buhs bahrenite! Tad mana diſhwiba beigfees un preeſch mana
drauga eesahkfees laimiga diſhwe. Al, man wajadſeja toref
labak apnemtees deſmit gadus gaidiht. Toref es nedohmaju
uſ breeſmigahm ſchikrchanahs-fahpehm, bet tikai uſ laimigu
diſhwi ar Nataliju. Saſohdita kaulinu ſpehle! — Toref es
wehl nebiju tehwis, bet tikai nepažeetigis miheſtajs, un zaur to
eſmu ſew nepažeefchamas moħlas ſataiſijs.”

Pehtigi ta deena tuvojahs, kurā winam wajadſeja deſ-
mito reiſ ſawu ſahſu deenu ſwehſtija. Dadjis ſanehma wi-
ſus ſpehkuſ, lai waretu ſawas ſirds bailes ſihds pehdigam
diſhwes-brihſcham preeſch ſawas ſeewas un ſawa behrnu ſleht.
Kahſu deena tika tāpat, kā kahſu gadā ſluſi ſwehſtija. Da-
djis aifgabja bei ſeewas ſinas weens pats uſ baſnizu un pe-
luhdsu ſiržnigi Deewu, lai ſarga wina ſeewu un behrnu, kad
zits wina weetā wina ſeewu, ko wiſch tik karſti mihlejjs,
appregeſchoht.

Ar daudſ meerigaku ſirdi wiſch pahrgabja mahjā. Kad
wiſch diſhwojamā iſtabā eegahja, tad wiſch nomanija, kā
wina ſeewa ahtri kahdas ſahnu iſtabas durvis aifſleedſa un
behrenam ar rohku draudeja, lai ſluſi zeſch. Wiſch iſture-
jahs, it kā wiſch nebuhtu neko manijs, jo wiſch dohmaiſa,
ka ſeewa griboht winu kahdā wiſe preezigi pahreſteigt.

(Turpmal veigums.)

Sina par uſſaukteem Niſgā.

Jahnu baſnizā: Aſlehu ſalejs Jakob Herd, Jannſohn ar
Annu Karolini Gutmann. Innungas matroſis Reinhold Dannberg
ar Luisi Stiver. Saldaſ bilemeeks Fedor Sobolews ar Annu
Friksohn. Kutscheris Johann Schlaguwsky ar Nehsi Purria. Sal-
daſ bilemeeks Andrejs Niſiferows ar Trihni Peitnia. —

Grandi un seedi.

Tehwa padohms.

Dehls. Labriht papin, dauds laimas us jauna gada!

Tehws. Paldees! Bet ſaki, dehls, waj ar laimu zilwekam peeteek, ja winſch grib tift laimigs?

Dehls. Kä tad?

Tehws. Zilwekam waijaga prahrigam buht, jo mulkim pat laima pahriwehrſchahs par nelaimu. Prahrigs zilwels iſſchke labu no jauna un to iſſchkeirdams winſch aufschigs, pahrgalwigs neteek zaur laimu. Tapehz, mans dehls, tew us jaunu gadu nowehlu prahrigam buht un freetni ſtrahdaht. Ja to darij, tad tew nelaime neusbruks.

Mohses un Jofkele.

Mohses: O wai mane mihle Jofkele kahde iſſkate, kahde tu behdige, tu ne-efsi wairs ne ſiwe un ne zahle, o wai o wai.

Jofkele: Di tatele tagade nawe ne kahde rebe ne zorre — wai andele ar hupate jeb ſtikle, wife ir weene alge — lihds, ko es eefahke un zite lausche to paredse, tee taiſe man wife no pakeli. Winte laike wareje nemt to kas nebijsa peefete, bet tagade to wairs neware!

Moses: O wai tu ryne leele blehne.

J. Ehre pateesibe, oi tatele, tatele kad tik warete to pa-jenit, kas wijs newa peefete.

M. Mu mane mihle dehle Jofkele klauſe tik mane padohme, tad tu dabuſe jent, kas newe peefete. Tas ir — brauze tik us Rihge pa teem dſelſe zelen un tem maſchinem. Tu eij eekſch leelem gaſtuſem un dare lelem rehkenem un rauge kahdem mulkelem, kas tew to wiſem aismakſe un tad brauz us Selgawe — tas ir kas newe peefete.

J. Tate, tate, Rihge newe tahde mulkele.

M. Mihi dehle Jofkele — kad tur newe nekahde mulkele, tad tur ir leele buldure. Gij pee tem bulderem un taiſ ar wiñem leelem draudſibem. Nem buldure ar tem melem un baltem bahrſdem, ar uhjem un bes tem uhjem, pizt tem du-zen alem un kad wine ir brange ſastrehbuſe, to ale — tad ſake, lai wine kleeps un dause ar papeſem. Kad weene nahf

eekſche, tad kleeps wine ahre un kad weene eet ahre, tad kleeps lai wine nahf eekſche un kad wine neklauſe, tad ſwilpe ar ſupem un kad wine wehl neklauſe, tad ſake, ka wine ir leele mulkele. Tad tu redſe, ka wine wiſe ar teem lelem baltem un melem bahrſdem un bes bahrſdem, wiſe buhs luebe un taiſe lele lehrume — tad buhs juſkume — un kur juſkume tur tad atrohd weete, kur war nemt wiſe, kas newe peefete.

J. Tate tas nebuhs labe padohme!

M. Jofkele — präfe manem brahlem tam Jzikem — tu dſirdeſe, ko wine iſtaſe ar tem bulderem.

J. Scholem tate, es griebe braukt un taiſht lele frikume — un raudſiht, kas newe peefete. — — — — —

Schlifflaks.

Starp Wihneefcheem dſihwoja kahds johzigs, puſtraks wihrs, wahrdā Schlifflaks, tas bij apneheemeſ, zaur to ſlawens tapt, kad wiſur ſawu wahrdū eegreestu. Wihne, Prahgā, Salzburgā war uſ muhrem un kohleem wina wahrdū atrast. Kahdu deenu fauza keiſers Franzis wina pee ſew un prafija, kapehz ſchis wiſur ſawu wahrdū uſraſtoht? „Tas man ir ta nolikts, keiſara angstiba, es zitadi newaru.“ Schlifflaks atbildeja.

— Bet woi tad newareet Juhs to atmest?

— Newaru!

— Ein tad peeluhojeet tik, ka manus pilsmuhens nenoſchlifflakojeet!

Schlifflaks zeeta kluſu un tikla atlaiſts. Kad nu keiſers paſſatijahs uſ ſawa galda, kas no ſmalka magona kohka bij taiſhiks un pee kura Schlifflaks bija ſtabwejis, tad eraudſija, ka galda ſmuki ar naſi bija eegreests: Schlifflaks. — No ta laika Schlifflaks ſtarp Auſtreſcheem ir tizis ſlawens.

M. Matscherneeks.

Traka ſuna kohdeens.

Ahrijetes un dabas-ſinataji ſawā ſpreedumā naw warejuſchi weenotees, waj traſka ſuna kohdeens ari zilwekam ſpehjoht dſihwibū maitaht, jo daſchi dohmaja, ka tikai lohpi, no tra-keem ſuneem ſareeti, palekoht traſki un noſprahgstoht. Tagad ſino kahda Wahzu awise (Tribüne) par notikumu, kas pee-rahda, ka traſka ſuna kohdeens ari zilwekam ſlahdejoht. Tas bijs tā. Kahds fung, ar wahrdū Kernkamps, ſeet fehts-widū un wina paſcha mahjas-ſuns, traſks palizis, winam uſ bruſk un rohka un gihm̄ eekohſch. Winſch traſko ſuni pee riſkles ar abahm rohkahm ſakehris noſchaudſa. Winſch, ſawas bružes ližis iſdedſinah tui bes tam wehl pagahdajis ſew kahdas brihnuna ſahles, kas par derigahm iſdaudſinatas preekſch traſki ſunu kohdeena; bet wijs neko nelihdſeja, Kern-kampam bija janirſt. Scho notikumu ſchē uſſihmedami, at-gahdinajam ſatram, lai ſawus ſunus tahaſ ſaikā labi pee-ranga, kur tee mehdſ traſki tapt, un kur kahds traſks iſleekahs, to tad tublit noleeta.

Athiſbedams redaktehrs Ernst Plates.

No zensures atvahlehts. Rihga 3. Januari 1875.